

RACHMANINOV

SUITES FOR TWO PIANOS
WORKS FOR PIANO TRIO

Barbara Karaśkiewicz ◊ Michał Rot
Huberman Piano Trio

SERGEI RACHMANINOV

- Suite No. 1 for two pianos, Op. 5 (1893)**
1. I. Barcarolle: Allegretto 8:06
 2. II. Oh Night, Oh Love: Adagio sostenuto 5:49
 3. III. Tears: Largo di molto 5:03
 4. IV. Easter: Allegro maestoso 2:18
Performers: Michał Rot – 1st piano, Barbara Karaśkiewicz – 2nd piano
- 5. Trio Elegiaque No. 1 in G minor (1882) 13:48**
Performers: Huberman Piano Trio
Barbara Karaśkiewicz – piano, Dagmara Swystun – violin
Sergei Rysanov – cello
- 6. Five Fantasy Pieces, Op. 3 - No. 1 Elegie (1882) 5:48**
Performers: Huberman Piano Trio
Barbara Karaśkiewicz – piano, Dagmara Swystun – violin
Sergei Rysanov – cello
- Suite No. 2 for two pianos, Op. 17 (1900-1901)**
7. I. Introduction: Alla marcia 4:05
 8. II. Waltz: Presto 6:15
 9. III. Romance: Andantino 6:47
 10. IV. Tarantella: Presto 6:37
Performers: Barbara Karaśkiewicz – 1st piano, Michał Rot – 2nd piano
- 11. Vocalise, Op. 34 No. 14 (1915) 6:06**
Transcribed for piano trio by Jules Conus
Performers: Huberman Piano Trio
Barbara Karaśkiewicz – piano, Dagmara Swystun – violin
Sergei Rysanov – cello

Total playing time 71:04

THE MUSIC

“A composer’s music should express his country of birth, his religion, his romances... It should be the sum of his experiences”.

Sergei Rachmaninov

Rachmaninov’s compositional output in the field of chamber music is not particularly extensive - two String Quartets, Cello Sonata, two Elegy Trios and a few bits and pieces for violin or cello and piano, as well as several works for piano for four and for six hands, also for two pianos, among them the Russian Rhapsody and two suites. Most of his chamber works were composed by Rachmaninov in the years 1890-96, only three were written after 1900. Thus, chamber music is a record of the youthful experiences of the last Russian romantic, a testimony to the formation and maturation of one of the most interesting and fascinating musical personalities of the turn of the 19th and 20th centuries.

“Of all the artists I had the opportunity to meet, Tchaikovsky was the most delightful, and the gentleness of his spirit – unique”.

Sergei Rachmaninov

Undoubtedly, the meeting with Pyotr Tchaikovsky was one of the most important and significant events in the life of young Rachmaninov. The teenage student was immediately fascinated by the personality of the more than 30 years older master, and the latter did not remain indebted, soon becoming one of the greatest supporters of the younger colleague’s work. Both instinctively felt the kinship of souls - sensitive, emotional, prone to pathos and melancholy.

Both youthful Rachmaninov piano trios are associated with Tchaikovsky. *Trio Elegiaque* No. 1 was created in just four days – between 18 and 21 January 1892. At that time, the composer was a final year student at the Moscow Conservatory, and the concert during which the Trio was premiered (January 30, 1892) was his first compositional concert. The piano part was played by Rachmaninov himself, the violin part by David Kreyn, and the cello part by Anatolij Brandiukov.

The one-movement *Trio Elegiaque* No. 1 is built in a way that is unusual for works of this genre, in which it is similar to Tchaikovsky's *Trio in A minor* composed exactly 10 years earlier. Both composers abandoned the traditional three- or four-movements structure, and both crowned their works with a funeral march. Tchaikovsky dedicated his Trio "To the Memory of the Great Artist" as a tribute to Nikolai Rubinstein - friend and mentor, while Rachmaninov's dedication can be read from the first five notes of the initial elegiac theme. Played backwards, they give the opening theme of Tchaikovsky's *Piano Concerto No. 1 in B flat minor*, shifted to the minor mode. This theme, introduced in the piano part, is taken up successively by the cello and violin, after which, preceded by a short hyphen, the second theme of this freely treated sonata form appears. The elegiac idea returns several times in the elaborate development and in the recapitulation; also the funeral march at the end of the work is based on it.

The composition, although it was popular with listeners, was not fully appreciated by the author himself, who did not take care of its publication. The *Trio Elegiaque* No. 1 did not receive its first edition until 1947, but it was no longer the composer's decision.

Tchaikovsky's untimely death was a great blow to Rachmaninov. Almost immediately after receiving the news of his friend's passing, on October 25, 1893, he began his work on *Trio elegiaque* No. 2 and dedicated the Suite No. 1 for two pianos, composed in the summer, to the deceased. He titled it *Fantaisie – Tableau*, thus emphasizing that it is a series of freely shaped musical images. Each of them is clearly inspired by a poem in which the romantic scenery and sounds of nature provide a background for human passions. First movement is *Barcarolle* based on Mikhail Lermontov's poem of the same title, clearly referring to the music of Fryderyk Chopin. Pearly shimmering small waves, disturbed by the gondolier's oar, accompany the longing phrases of his song - sometimes thoughtful, sometimes joyful. The memories of a long-gone feeling carried in the heart disappear forever, like the traces of an oar on the water. The inspiration for second movement was Lord Byron's poem *The night..., the love...*, celebrating the mysterious charm of lovers' night, when a nightingale trills accompany hot love confessions. The third movement, based on Fyodor Tyutchev's poem *Tears*, brings a change of mood. The monotonous, falling cascades of sounds illustrate the falling drops of tears, companions of the human journey from its beginning to its end - from the first bars to the symbolic funeral march crowning this part. The series is closed by *Easter*, inspired by Alexei

Khomiakov's *Blessed Holidays*. Rachmaninov evokes the ringing of bells to which he will return several times in his music. They will bring back memories and awaken nostalgia, but in the youthful Suite No. 1 they sound with tones of joy, resurrection and victory.

The Suite sounded for the first time on November 30, 1893, one month after Tchaikovsky's death. Played: Sergei Rachmaninov and Pavel Pabst. In the first Moscow edition of *Fantaisie – Tableau*, according to the composer's intention, each of the movements is preceded by its poetic motto.

Barcarolle

Bitter evening wave
Under oars of gondola is roaring
.....
.....again a song! And the guitar a-tinkling!
.....
.....it's sad, or full of joy
This tune of barcarolle resounding:
"The gondola is gliding on the water,
The time is running lovingly ahead,
Again the water shall be calmed to glide,
While the passion shall but never be revived!"
M.Y. Lermontov

The Night..., The Love...

How sweet that hour in branches shade
When nightingale sings in fade,
When vows of love are warned by flame,
When rustling wind and splashing wave
Are shedding music full of crave.....
G. Byron

Tears

Oh, the human tears, human tears!
Pouring and pouring through night and all day, -
Flowing, flowing dumb and invisible, -
Too inexhaustible, too irremediable, -
Bursting and bursting like currents of rain,
Through dead sulky autumn and nighttime pain.

F. I. Tyutchev

Blessful Holiday

Here the powerful chiming's flying
Skimming and hovering along.
The whole Earth is full of sweetish thunder,
And solemn celebration sings this song.

A.S. Khomyakov

“The new kind of music seems to come not from the heart but from the head. Its creators think rather than feel. They have no ability to elevate their works - they meditate, contest, analyze, calculate and ponder; but they do not sublimate”.

Sergei Rachmaninov

What invariably fascinates and attracts Rachmaninov's music is a certain kind of melancholic exaltation. This characteristic feature can be found already in his youthful works, long before his first breakdowns, difficult love or farewell to his homeland. It seems to result directly from the composer's nature, from his emotional and spiritual conditioning, not from life experiences. Perhaps that is why he is so convincing, so organically connected with his music. Perhaps that is why the audience valued Rachmaninov's music so highly in his own performance, in which virtuosity was always of the highest order, and emotions were always sincere and authentic. Rachmaninov himself, however, did not always share the choices of his listeners. This was the case with the famous *Prelude in C sharp minor*. The composer, constantly forced by the audience to play this miniature, finally... lost his heart for it. “It's not good to write your Ninth Symphony at the age of 19”, - he said.

The *Prelude* belongs to five *Morceaux de fantaisie* op.3. This collection was composed by Rachmaninov shortly after graduation and dedicated to Anton Arensky, his harmony teacher. The first performance of the whole took place in Kharkiv on September 27, 1892. Although such a solution might seem logical and justified, the cycle does not open with the dramatic, explosive *Prelude*. This role was played by the lyrical *Elegy* with its unusually beautiful cantilena - fluid and soft, though not devoid of drama and that bit of a sublime exaltation that the composer appreciated so much in music. He played *Elegy* willingly - both in concert halls and in the recording studio. And he never lost his heart to it.

“... Rachmaninov is the most complete piano master alive, his technique is versatile and, of course, he is musical to the core. Above all, however, he is a composer, and that is why he is able to approach a work in a way that none of his contemporary pianists can - that is, from the inside out, as an organic and tangible creative process”.

Neville Cardus

The year 1901 brought another turning point in Rachmaninov's life. After a period of breakdown caused by the failure of the 1st Symphony in 1897, the composer was just returning to full creative strength. It was then that *Piano Concerto* No. 2 and *Suite* No. 2 for two pianos were created in a short time. Unlike in the case of *Suite* No. 1, this time the author did not refer to poetry, he did not look for any other sources for his music apart from music itself. He again believed in the power of his creative potential – both as a composer and as a pianist.

The marching *Introduction* that opens *Suite* No. 2 exudes confidence, courage and determination from the first bars, while the following *Waltz* captivates with its brilliant virtuosity. The composer distributed it equally to both pianists. In the middle fragment of the *Waltz*, we find one of those melancholy cantilenas so typical of Rachmaninov – a preview of the reflective, lyrical *Romance* in the third movement. The composer gave the finale of the *Suite* the features of the Italian *Tarantella*. In its lively pace, the parts of both pianos stun with virtuosity and captivate with their momentum.

Suite No. 2 for two pianos was first performed by Rachmaninov in a duet with Alexander Siloti, his cousin and piano teacher from the time of his studies at the Moscow Conservatory.

Both pianists delighted the listeners with their technique and musicality, after all, they were excellent virtuosos, although only one of them knew the Suite “organically” and “from the inside”.

“Music is the sister of poetry and the mother of sorrow”.

Sergei Rachmaninov

In 1912, Rachmaninov completed the cycle of *Romances* for voice and piano, Op. 34. It contained thirteen songs, to which, less than three years later, the composer decided to add the fourteenth – unique, because it lacked text. It is as if he wants to suggest to the performer and listeners to focus solely on the emotional content of the song. *Vocalise* Op. 34 No. 14 was dedicated to the soprano Antonina Niezhdanova. Since its premiere in 1916, it has enjoyed unflagging popularity, inspiring the creation of new transcriptions and arrangements. The author of the first ones, for orchestra and for voice and orchestra, was the composer himself.

There is something magnetic about the poignant beauty of this melody. Something that reveals surprisingly deep layers of sadness and poetry in successive generations of performers and listeners.

“Losing my homeland, I lost myself at the same time”.

Sergei Rachmaninov

And I had a home country, beautiful...
There a fir tree leaned over me
But it was a dream...

Family, friends... they were all alive.
Words of love echoed around me
But it was a dream...

Alexei Plesheev, according to H. Heine
Lyrics of the song *The Dream* from the cycle *Six Songs* op. 8 of 1893.

In the last days of the turbulent 1917, Rachmaninov decided to leave the country. The departure was hasty, clandestine, forced by the horror of all the things, incomprehensible to the composer, that began to happen around him. He went first to Helsinki, then to Oslo, finally settled in the United States, he also had a beautiful estate in Switzerland. The Soviet authorities saw him as a bourgeois decadent, and his music was not allowed to be played, especially after 1931, when he openly opposed the Kremlin's policy. Until the end of his days, he longed for the country of his youth, where he was shaped as a man and as an artist, where he left his heart, but he did not want to live there and could not.

“He was the last of the colorful Russian masters of the late 19th century, with their characteristic gift of long and broad melodies imbued with a resigned melancholy that never fails”.

Michael Kennedy

When the seventeen-year-old Rachmaninov was at the beginning of his career as a composer and pianist, he was invited to Leo Tolstoy's estate. After listening to a short concert, the great writer asked a question that must have caused quite a stir in the young man's mind: “Is such music still needed by anyone?”

At the beginning of 2023, when we hand this album into the hands of listeners, we celebrate the 150th anniversary of Sergei Rachmaninov's birth and the 80th anniversary of his death. The world and customs have changed, music is written differently today, only history goes in circles, falling again and again into well-worn ruts. Today, the world again needs artists capable of making difficult life and artistic choices. And still, contrary to the doubts of the author of *War and Peace*, we need Rachmaninov's thoroughly romantic music with all the richness of its colors and moods - from brilliant virtuosity to “resigned melancholy, which is never lacking.”

Beata Młynarczyk

January 2, 2023

Translated from Polish by Barbara Karaśkiewicz

THE PERFORMERS

Barbara Karaśkiewicz - piano

A graduate of the Academy of Music in Katowice, where she studied under the guidance of prof. Monika Sikorska-Wojtacy and prof. Wojciech Światała, and in the chamber music class of prof. Urszula Bożek-Musialska. In 2013, she received a PhD degree, and in 2018 a habilitation degree, both awarded by the Fryderyk Chopin University of Music in Warsaw. Barbara works as a university professor in the Department of Music of the Jan Długosz University in Częstochowa and in the Department of Chamber Music at the Academy of Music in Wrocław.

The artist is a laureate of many competition awards: the 4th International K. Szymanowski Competition in Łódź (Special Award for the Best Pole funded by the Ministry of Culture and Art); Stage of the Young competition of the 29th Polish Piano Festival in Słupsk (Special Award for the best performance of K. Szymanowski's works); XXVII and XXVIII Competition for F. Chopin Artistic Scholarships in Warsaw; 1st Polish National Piano Competition F. Chopin in Warsaw.

The pianist has performed in almost all European countries, as well as in Argentina, Brazil, Mexico and Uruguay. She performs piano recitals and performs as a soloist of symphonic concerts conducted by: Stefan Bevier, Szymon Bywalec, Ernest Hoetzel, Ruben Silva, Jerzy Swoboda, Pavel Šnajder, Arvo Volmer, Józef Wiłkomirski, Monika Wolińska.

The artist has released 9 CDs so far: three with piano works by Roman Statkowski (*Acte Prealable, Divine Art*), one with solo piano works by the British contemporary composer Michael Garrett (*Acte Prealable*), one with piano works by Karol Szymanowski (*Divine Art*) which was nominated for the Fryderyk 2018 Music Award, and two CDs with chamber music: Bronisław Huberman - *Tribute to the Violin Genius* with Magdalena Ziarkowska-Kołačka and *20th Century Polish Chamber Music (Divine Art, 2020)* which also was nominated for the Fryderyk 2021 Music Award in the category Best Polish Album Abroad with Magdalena Ziarkowska and Sergey Rysanov. The presented album with chamber works by Sergei Rachmaninov is the pianist's ninth album.

Michał Rot - piano

Michał graduated from the Music Academy in Łódź in 2012 under Prof. Cezary Sanecki piano class. He further honed his skills in Hochschule für Musik und Darstellende Kunst in Stuttgart and later in Mannheim, where he studied in Prof. Andrzej Ratusiński's piano masterclass and in chamber music class under Prof. Michael Flaksman and Prof. Jelena Ocić. The artist is a laureate of many national and international music competitions. The most prestigious are: distinction at the Chopin Competition Władysław Kędra in Łódź, 2nd Prize and Special Prize for best performance of a Polish modern piece at XVII International Chamber Music Competition in Łódź, Special Prize for best pianist at XVIII International J. Brahms Competition in Pörtschach, IV Prize at IV International Lied-Duo Richard Strauss Competition in Sofia.

Michał Rot leads an active concert life both in his country and abroad. He had the honour of performing at important concert halls, including: Polish National Philharmonic, National Forum of Music, Polish Radio National Symphony Orchestra hall, Polish Baltic Philharmonic, Lower-silesian Philharmonic, Podkarpacka Philharmony, Philharmonies in Opole, Łódź Częstochowa, Kalisz, Zielona Góra, and many other philharmonic and important culture institutions, such as: Cercle Royale Gaulois in Brussels, Eroica-Saal in Vienna, Baal-Saal in Heidelberg, Townhall in Vilnius, Matrisse du Notre Dame in Rouen, Philharmony and Opera in Lviv.

The artist has collaborated with prominent artists: Michael Flaksman, Justus Grimm, Ernst Kovacic, Joseph Swensen, Agata Szymczewska, Volodia Mykytka, Roberto Trainini, Natan Dondalski, Jerzy Salwarowski, Christian Danowicz, Daniel Raiskin, Tomasz Daroch, Jelena Ocić, Piotr Tarcholik, Andrzej Kosendiak, Radosław Pujanek. Michał Rot has received the scholarship from the Minister of Culture and National Heritage for outstanding achievements in the field of music.

The pianist has made many recordings among which are Schubert's Winterreise (DUX) with baritone Stanisław Kierner ; Song of Earth (Polish Radio Recordings) with violinist Aleksandra Szwejkowska - Belica; Reger Duo plays Yagling (DUX) with world premiere recordings of Victoria Yagling's cello works with Krzysztof Karpeta; Jan Novák. Chamber Music (DUX) and two recordings nominated to prestigious Fryderyk Award: in 2021: Paderewski, Koczalski, Szymanowski. Songs (DUX) with baritone Stanisław Kierner; and in 2020: Mieczysław Wajenberg. Sonatas for Cello and Piano (DUX) with cellist Wojciech Fudala. The duo's next recording "Transfiguration" (DUX), featuring works by Karol Szymanowski, Ernest Bloch and Rebecca Clarke, has been published in 2022. The presented album recorded with renowned pianist Barbara Karaśkiewicz is the eighth album by Michał Rot.

Dagmara Swystun - violin

Dagmara is a graduate of the Wrocław Academy of Music in the violin class of Victor Kuznetsov. She also graduated with honors from the Faculty of Chamber Music in the class of the famous Artemis Quartet at the Universität der Künste in Berlin. She was also a student in the International Artist Diploma study at the Royal Northern College of Music in Manchester. The violinist is permanently associated with the Ricordanza Solists Ensemble in Wrocław, with which she played about 500 concerts and recorded two albums: Kompilacja - Musica Sacromontana with music by Józef Zaidler (Fryderyk 2008 music award in the category Album of the Year - choral and oratorio music). With the ensemble Ricordanza she recorded an album with the music of Astor Piazzola. Dagmara also collaborates with other orchestras: Częstochowa Philharmonic, Festival Orchestra Berlin, Barock Orchester Berlin, European Vivaldi Players, European Bach Players, where he is deputy concertmaster and concertmaster of the second violin.

In 2013, Dagmara founded the Diverso String Quartet. In 2017, the quartet recorded its debut album with music by Karol Szymanowski, Andrzej Panufnik and Grażyna Bacewicz. In addition to the Polish music scene, she has performed in Austria, the Czech Republic, Denmark, France, Spain, Germany, Norway, Russia, Slovakia and Hungary. She has been working with the Huberman Piano Trio since September 2022. Dagmara plays the violin of an Italian master from the beginning of the 18th century.

Sergey Rysanov - cello

He graduated from the Music Conservatory in Baku (Azerbaijan) and in Moscow under the direction of the famous prof. Maria Tchaikovsky. He is a laureate of many international competitions held in Russia, countries of the former USSR and several European countries. From 1991 to the present, he has been the concertmaster of the cellos of the Częstochowa Philharmonic. He also collaborates with many ensembles, such as the Ricordanza Soloists Ensemble in Wrocław and the Nona String Quartet, he is also a soloist with the Baroque Opera Orchestra in Berlin. He took part in the album 20th Century Polish Chamber Music (Divine Art, 2020), which was nominated for the Fryderyk 2021 Music Award in The Best Polish Album Abroad category, together with Barbara Karaśkiewicz and Magdalena Ziarkowska. He performs recitals and as a soloist of symphonic concerts, e.g. in South Korea, France, Ukraine, Germany, Azerbaijan and Poland. He has been working in the Huberman Piano Trio since it began in 2014. Sergey plays the cello Giouita Rodiani Brescia.

„Muzyka kompozytora powinna wyrażać jego kraj urodzenia, jego religię, jego romanse... Powinna być sumą jego doświadczeń”.

Sergiusz Rachmaninow

Kompozytorski dorobek Rachmaninowa w dziedzinie kameralistyki nie jest szczególnie obfity – dwa Kwartety smyczkowe, Sonata wiolonczelowa, dwa Tria elegijne i parę drobiazgów na skrzypce albo wiolonczelę z fortepianem, ponadto kilka utworów na fortepian na cztery i sześć rąk oraz na dwa fortepiany, wśród nich Rapsodia rosyjska i dwie Suity. Większość swoich kameralnych utworów skomponował Rachmaninow w latach 1890-96, zaledwie trzy powstały po roku 1900. Jest więc kameralistyka zapisem młodzieńczych doświadczeń ostatniego rosyjskiego romantyka, świadectwem kształtowania się i dojrzewania jednej z najciekawszych i najbardziej fascynujących osobowości muzycznych przełomu XIX i XX wieku.

„Spośród wszystkich artystów, których miałem okazję spotkać, Czajkowski był najbardziej zachwycający, a delikatność jego ducha – wyjątkowa”.

Sergiusz Rachmaninow

Bez wątplenia spotkanie z Piotrem Czajkowskim należało do najważniejszych i najbardziej znaczących wydarzeń w życiu młodego Rachmaninowa. Nastoletni student od razu uległ fascynacji osobowością starszego o ponad 30 lat mistrza, a ten nie pozostawał dłużny, stając się wkrótce jednym z największych orędowników twórczości młodszego kolegi. Obaj instynktownie czuli wzajemne pokrewieństwo dusz – wrażliwych, uczuciowych, skłonnych do patosu i melancholii.

Z osobą Czajkowskiego związane są oba młodzieńcze tria Rachmaninowa. *Trio elegiaque* nr 1 powstało w ciągu zaledwie czterech dni – między 18 a 21 stycznia 1892 roku. Kompozytor był wówczas studentem ostatniego roku Konserwatorium Moskiewskiego, zaś koncert, podczas którego Trio zostało prawykonane (30 stycznia 1892) - jego pierwszym koncertem kompozytorskim. Partię fortepianu grał sam Rachmaninow, skrzypcową – Dawid Kreyin, wiolonczelową Anatolij Brandiukow.

Jednoczęściowe *Trio elegiaque* nr I zbudowane jest w sposób nietypowy dla dzieł tego gatunku, w czym podobne jest do powstałego dokładnie 10 lat wcześniej *Tria a-moll* Czajkowskiego. Obaj kompozytorzy zrezygnowali z tradycyjnej trzy – lub czteroczęściowości, obaj zwieńczyli swe dzieła marszem żałobnym. Czajkowski dedykował swoje *Trio* “Pamięci Wielkiego Artysty w hołdzie Mikołajowi Rubinsteinowi – przyjacielowi i mentorowi”, zaś dedykację Rachmaninowa odczytać można z pierwszych pięciu dźwięków początkowego, elegijnego tematu. Zagrane wspaniałe początkowy motyw I *Koncertu fortepianowego b-moll* Czajkowskiego, przeniesiony w tryb minorowy. Temat ten wprowadzony w partii fortepianu, przejmując kolejno wiolonczela i skrzypce po czym, poprzedzony krótkim łącznikiem, pojawia się drugi temat tej swobodnie potraktowanej formy sonatowej. Elegijna myśl powraca kilkakrotnie w rozbudowanym przetworzeniu i reprzyzie, na niej też oparty jest kończący dzieło marsz żałobny. Kompozycja, mimo iż cieszyła się powodzeniem u słuchaczy, nie została w pełni doceniona przez samego autora, który nie zadbał o jej wydanie. *Trio elegiaque* nr I doczekało się pierwszej edycji dopiero w 1947 roku, nie była to już jednak decyzja kompozytora.

Przedwczesna śmierć Czajkowskiego była wielkim ciosem dla Rachmaninowa. Niemal natychmiast po otrzymaniu wiadomości o odejściu przyjaciela, 25 października 1893 roku, rozpoczął pracę nad *Trio elegiaque* nr 2 i dedykował zmarłemu skomponowaną latem *Suitę nr 1 na dwa fortepiany*. Zatytułował ją *Fantaisie – Tableau*, podkreślając tym samym, że jest to cykl swobodnie ukształtowanych muzycznych obrazów. Każdy z nich inspirowany jest w czytelny sposób wierszem, w którym romantyczna sceneria i dźwięki natury stanowią tło dla ludzkich namiętności. Część I to *Barkarola* według wiersza Michała Lermontowa pod tym samym tytułem, wyraźnie nawiązująca do muzyki Fryderyka Chopina. Perliście połyskujące drobne fale, mącone wiosłem gondoliera wtórują tęsknym frazom jego piosenki - czasem zadumanej, czasem radosnej. Noszone w sercu wspomnienia dawno minionego uczucia nikną bezpowrotnie, niczym ślady wiosła na wodzie. Inspiracją dla Części II był poemat Lorda Byrona *The night... the love...*, opiewający tajemniczy urok nocy zakochanych, kiedy słowicze trele wtórują gorącym miłosnym wyznaniem. Odmianę nastroju przynosi Część III – według wiersza Fiodora Tiutczewa *Łzy*. Jednostajne, opadające kaskady dźwięków ilustrują spadające krople łez, towarzyszynek człowieczej podróży od jej początków do kresu – od pierwszych taktów po wieńczącą tę część symboliczny marsz żałobny. Cykl zamykają *Błogosławienia święta* według Aleksieja Chomiakowa. Rachmaninow przywołuje tu bicie dzwonów, do których wróci w swojej muzyce jeszcze kilkakrotnie. Będą przywoływać wspomnienia i budzić nostalgię, w młodzieńczej *Suicie nr 1* brzmiały jednak tonami radości, zmartwychwstania i zwycięstwa.

Suita zabrzmiała po raz pierwszy 30 listopada 1893 roku, w miesiąc po śmierci Czajkowskiego. Grali: Sergiusz Rachmaninow i Paweł Babst. W pierwszym, moskiewskim wydaniu *Fantaisie – Tableau*, zgodnie z zamysłem kompozytora, przed każdą z części umieszczono jej poetyckie motto.

Barkarola

Gorzka fala wieczoru
Szumi pod wiosłami gondoli
.....
.....znowu pieśń! I brzęczenie gitary!
.....
.....smutno lub całkiem radośnie
Melodia tej barkaroli pobrzmiwa:
„Gondola sunie po wodzie,
Czas cudownie płynie naprzód,
Woda znów wygładzi swe lica,
Cóż, jeśli namiętność już nie nasycy!”
M. J. Lermontow

I noc, i miłość

Jak słodka jest ta godzina w cieniu gałęzi
Kiedy słowik śpiewa w ciszy,
Gdy przysięgi miłosnej strzeże płomień,
Gdy szelest wiatru i pluskająca fala
Przelewają muzykę pełną pragnienia.....
G. Byron

Łzy

Och, ludzkie łzy, ludzkie łzy!
Wylewane i wylewane przez noc i cały dzień, -
Płyną, płyną bezgłośnie i niewidzialnie, -
Zbyt niewyczerpane, zbyt nieodwracalne, -
Tryskają i tryskają jak deszczu potoki,
Przez martwą, posępną jesień i nocny ból.
F. I. Tiutczew

Błogosławione święto

Dźwięk potężnego dzwonu leci
W powietrzu ślizga się i unosi.
Ziemię całą przepętnia słodkie grzmienie,
A uroczyście celebra pieśń tę głosi.

A.S.Chomiakow

„Nowy rodzaj muzyki wydaje się pochodzić nie z serca, ale z głowy.
Jego twórcy raczej myślą niż czują. Nie mają zdolności uwznioślenia swoich dzieł –
medytują, kontestują, analizują, kalkulują i rozmyślają, ale nie uwznioślają”.

Sergiusz Rachmaninow

Tym, co w muzyce Rachmaninowa nieodmiennie fascynuje i pociąga jest pewien szczególnie rodzaj zabarwionej melancholią egzaltacji. Ten charakterystyczny rys odnajdujemy już w młodzieńczych dziełach, na długo przed pierwszymi załamaniem, niełatwą miłością czy pożegnaniem z ojczyzną. Zdaje się on wynikać wprost z natury kompozytora, z jego emocjonalnych i duchowych uwarunkowań, nie z życiowych doświadczeń. Może właśnie dlatego jest tak przekonujący, tak organicznie z jego muzyką związany. Może dlatego publiczność tak wysoko ceniła muzykę Rachmaninowa w jego własnym wykonaniu, w których wirtuozostwo było zawsze najwyższej próby, a emocje szczere i autentyczne. Sam Rachmaninow jednak nie zawsze podzielał wybory swoich słuchaczy. Tak było w przypadku sławnego *Preludium cis-moll*. Kompozytor, nieustannie wprost zmuszany przez publiczność do grania tej miniatury, wreszcie... stracił do niej serce. „Nie jest dobrze w wieku 19 lat napisać swoją Dziewiątą Symfonię” – mówił.

Preludium należy do pięciu *Morceaux de fantaisie* op. 3. Zbiór ten skomponował Rachmaninow tuż po ukończeniu studiów i dedykował Antonowi Areńskiemu, swojemu nauczycielowi harmonii. Prawykonanie całości miało miejsce w Charkowie 27 września 1892 roku. Choć rozwiązanie takie mogłoby wydawać się logiczne i uzasadnione, cyklu nie otwiera dramatyczne,

wybuchowe Preludium. Rola ta przypadła w udziale lirycznej *Elegii* z jej niezwyklej urody kantyleną - płynną i miękką, choć nie pozbawioną dramatyzmu i tej odrobiny wzniołej egzaltacji, którą kompozytor tak cenił w muzyce. Grywał *Elegię* chętnie - i w salach koncertowych, i w studio nagraniowym. I nigdy nie stracił do niej serca.

„Rachmaninow jest najpełniejszym z żyjących mistrzów fortepianu, jego technika jest wszechstronna i oczywiście jest muzykalny do szpiku kości. Przede wszystkim jednak jest kompozytorem i dlatego potrafi podejść do dzieła tak, jak żaden z jemu współczesnych pianistów – czyli od środka, jako do organicznego i odczuwalnego procesu twórczego”.

Neville Cardus

Rok 1901 przyniósł w życiu Rachmaninowa kolejny przełom. Po okresie załamania, wywołanego klęską I Symfonii w 1897 roku, kompozytor wracał właśnie do pełni sił twórczych. To wtedy powstały w krótkim czasie – II Koncert fortepianowy i *Suita nr 2 na dwa fortepiany*. Inaczej, niż w przypadku *Suity* nr 1, tym razem autor nie odwoływał się do poezji, nie szukał żadnych innych źródeł dla swej muzyki poza nią samą. Znowu wierzył w moc swego twórczego potencjału – i jako kompozytor, i jako pianista.

Otwierająca *Suitę nr 2* marszowa **Introdukcja** od pierwszych taktów emanuje pewnością siebie, odwagą i determinacją, zaś następujący po nim **Walc** porywa błyskotliwą wirtuozerią. Kompozytor obdzielił ją sprawiedliwie obie partie. W środkowym fragmencie walca odnajdujemy jedną z tych, tak typowych dla Rachmaninowa, melancholijnych kantylen – zapowiedź refleksyjnego, lirycznego **Romansu** w III części. Finałowi *Suity* nadał kompozytor cechy włoskiej **Tarantelli**. W jej żywiołowym tempie partie obu fortepianów oszałamiają wirtuozerią, porywają rozmachem.

Suitę nr 2 na dwa fortepiany po raz pierwszy wykonał Rachmaninow w duecie z Aleksandrem Silotim, swoim kuzynem, a zarazem nauczycielem fortepianu z czasów studiów w Konserwatorium w Moskwie. Obaj pianiści zachwycali techniką i muzykalnością, byli wszak znakomitymi wirtuozami, choć tylko jeden z nich znał *Suitę* „organicznie” i „od środka”.

„Tracąc ojczyznę, straciłem zarazem siebie samego”

Sergiusz Rachmaninow

I ja miałem kraj rodzinny, przecudny...
Tam jodła pochylała się nade mną
Lecz to był sen...

Rodzina, przyjaciele... wszyscy żyli.
Zewsząd dźwięczały mi słowa miłości
Lecz to był sen...

Aleksiej Pleszczejew, według Heinego
Tekst pieśni Sen z cyklu Sześciu pieśni op. 8 z 1893

W ostatnich dniach burzliwego 1917 roku Rachmaninow zdecydował się na opuszczenie kraju. Wyjazd był pośpieszny, potajemny, wymuszony grozą tych wszystkich niepojętych dla kompozytora rzeczy, które zaczęły się dziać wokół niego. Wyjechał najpierw do Helsinek, potem do Oslo, wreszcie osiadł w Stanach Zjednoczonych, miał też piękną posiadłość w Szwajcarii. Sowieckie władze widziały w nim burżuazyjnego dekadenta, na granie jego muzyki nie zezwalamo, zwłaszcza po 1931 roku, kiedy otwarcie wystąpił przeciw polityce Kremla. Do końca swych dni tęsknił do kraju młodości, gdzie ukształtował się jako człowiek i jako artysta, gdzie zostawił serce, ale żyć tam nie chciał i nie potrafił.

„Był ostatnim z barwnych rosyjskich mistrzów końca XIX wieku,
z ich charakterystycznym darem długich i szerokich melodii
nasyconych zrezygnowaną melancholią, której nigdy nie brakuje.”

Michael Kennedy

Gdy siedemnastoletni Rachmaninow stał u progu swej kompozytorskiej i pianistycznej kariery, został zaproszony do majątku Lwa Tołstoja. Po wysłuchaniu krótkiego koncertu wielki pisarz zadał pytanie, które w umyśle młodego człowieka wywołać musiało nie lada zamęt: „Czy taka muzyka jest jeszcze w ogóle komuś potrzebna?”

U progu 2023 roku, gdy oddajemy tę płytę w ręce słuchaczy, mija 150-ta rocznica urodzin i 80- ta rocznica śmierci Sergiusza Rachmaninowa. Zmienił się świat i obyczaje, inną dziś pisze się muzykę, tylko historia zatacza kregi, wpadając raz po raz w utarte koleiny. Dziś znów świat potrzebuje artystów zdolnych podejmować niełatwe, życiowe i artystyczne wybory. I wciąż, wbrew wątpliwościom autora *Wojny i pokoju*, jest nam potrzebna na wskroś romantyczna muzyka Rachmaninowa z całym bogactwem jej barw i nastrojów - od błyskotliwej wirtuozerii, po „zrezygnowaną melancholię, której nigdy nie brakuje”.

Beata Młynarczyk
2 stycznia 2023

Barbara Karaśkiewicz - fortepian

Absolwentka Akademii Muzycznej w Katowicach. Kształciła się pod kierunkiem prof. Moniki Sikorskiej-Wojtachy oraz prof. Wojciecha Światały, zaś w klasie kameralistyki u prof. Urszuli Bożek-Musialskiej. W 2013 roku otrzymała stopień doktora, a w 2018 doktora habilitowanego, oba nadane przez Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie.

Pracuje na stanowisku profesora uczelni w Katedrze Muzyki Uniwersytetu im. Jana Długosza w Częstochowie oraz w Katedrze Kameralistyki w Akademii Muzycznej we Wrocławiu.

Artystka jest laureatką wielu nagród konkursowych, m.in.: IV Międzynarodowego Konkursu im. K. Szymanowskiego w Łodzi, w tym *Nagrody dla Najlepszego Polaka* ufundowanej przez Ministerstwo Kultury i Sztuki; *Estrady Młodych XXIX Festiwalu Pianistyki Polskiej* w Słupsku oraz *Nagrody Specjalnej za najlepsze wykonanie utworów K. Szymanowskiego; XXVII oraz XXVIII Konkursu na Stypendia Artystyczne im. F. Chopina* w Warszawie; I Ogólnopolskiego Konkursu Pianistycznego im. F. Chopina w Warszawie.

Pianistka występowała dotąd w niemal wszystkich krajach Europy oraz w Argentynie, Brazylii, Meksyku i Urugwaju. Wykonuje recitale fortepianowe. Jest solistką koncertów symfonicznych pod batutą m.in. Stefana Bevier, Szymona Bywalca, Ernesta Hoetzla, Rubena Silvy, Jerzy Swobody, Pavla Šnajdra, Arvo Volmera, Józefa Wiłkomirskiego, Moniki Wolińskiej. Chętnie wykonuje również muzykę kameralną.

Artystka wydała dotąd 9 płyt: trzy z utworami fortepianowymi Romana Statkowskiego (temat dysertacji doktorskiej), jedną z utworami na fortepian solo brytyjskiego współczesnego kompozytora Michaela Garretta, jedną z utworami fortepianowymi Karola Szymanowskiego (płyta habilitacyjna, nominacja do Nagrody Muzycznej *Fryderyk 2018*) oraz dwie płyty kameralne: *Bronisław Huberman – W holdzie geniuszowi skrzypiec z Magdaleną Ziarkowską-Kolacką* oraz *20th Century Polish Chamber Music (Divine Art, 2020)* - nominacja do Nagrody Muzycznej *Fryderyk 2021* w kategorii *Najlepszy album polski zagranicą* z Magdaleną Ziarkowską i Siergiejem Rysanowem. Prezentowany album z utworami kameralnymi Sergiusza Rachmaninowa jest dziewiątą płytą w dorobku pianistki.

Michał Rot - fortepian

Absolwent Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi, uzyskał dyplom z wyróżnieniem w 2012 roku w klasie fortepianu Prof. Cezarego Saneckiego. Ponadto doskonalił swoje umiejętności w Hochschule für Musik und Darstellende Kunst w Stuttgart, klasa fortepianu prof. Andrzeja Ratusińskiego oraz Hochschule für Musik und Darstellende Kunst w Mannheim, klasa kameralistyki prof. Michaela Flaksmana i prof. Jeleny Ocić.

W 2021 roku otrzymał tytuł doktora habilitowanego sztuki, pracuje na stanowisku adiunkta w Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi.

Artysta jest laureatem wielu krajowych i międzynarodowych konkursów muzycznych. Najważniejszymi osiągnięciami są: Wyróżnienie na Konkursie Chopinowskim im. Wł. Kędry w Łodzi, II miejsce oraz Nagroda specjalna za najlepsze wykonanie współczesnego utworu polskiego na XVII Międzynarodowym Konkursie Kameralnym w Łodzi, Nagroda dla najlepszego pianisty na XVIII Międzynarodowym Konkursie im. J. Brahmsa w Pörtschach oraz IV Nagroda oraz Nagroda specjalna na IV Międzynarodowym Konkursie Duetów im. R. Straussa w Sofii.

Artysta wielokrotnie występował w najważniejszych salach koncertowych Polski: Filharmonii Narodowej, Narodowego Forum Muzyki, siedzibie Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia, Polskiej Filharmonii Bałtyckiej, Filharmoniach Opolskiej, Łódzkiej, Częstochowskiej, Kaliskiej, Dolnośląskiej, Teatrze Wielkim w Łodzi, a także zagranicą: Eroica-Saal w Wiedniu, Cercle Royal Gaulois w Brukseli, Baal-Saal w Heidelbergu, Ratusz w Wilnie, Matisse de Notre Dame w Rouen.

Pianista dokonał wielu nagrań płytowych:

Winterreise F. Schuberta (DUX) z barytonem Stanisławem Kiernerem; *Pieśń o ziemi* (Polskie Radio) ze skrzypaczką Aleksandrą Szwejkowską-Belicą; *Reger Duo plays Yagling* (DUX) zawierająca światowe prawykonanie dzieł Victorii Yagling, nagrane wraz z wiolonczelistą Krzysztofem Karpetą; *Jan Novák. Chamber music* (DUX) z pianistą Marcinem Kasprzykiem.

Dwie płyty zostały nominowane do nagrody Fryderyk: w roku 2021: *Paderewski, Koczalski, Szymanowski. Songs* (DUX) z barytonem Stanisławem Kiernerem oraz w roku 2020: *Mieczysław Wajnbreg. Sonatas for cello and piano* (DUX): pierwsze polskie nagranie dzieł wiolonczelowych Mieczysława Wajnbreg zrealizowane wraz z Wojciechem Fudalą.

Kolejne nagranie duetu zatytułowane jest „Transfiguration”, wydane również przez firmę DUX, zawiera dzieła Szymanowskiego, Blocha i R. Clarke. Prezentowany album jest ósmą płytą w dorobku Michała Rota.

Artysta otrzymał Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie muzyki.

Dagmara Swystun - skrzypce

Absolwentka wrocławskiej Akademii Muzycznej w klasie skrzypiec Wiktora Kuzniecowa. Ukończyła również z wyróżnieniem studia magisterskie na wydziale kameralistyki w klasie słynnego Artemis Quartett w Universität der Künste w Berlinie. Pobierała także nauki w studium International Artist Diploma w Royal Northern College of Music w Manchesterze. Skrzypaczka jest na stałe związana z wrocławskim Zespołem Solistów *Ricordanza*, z którym zagrała około 500 koncertów oraz nagrała dwie płyty: Kompilacja – *Musica Sacromontana* z muzyką Józefa Zaidlera (nagroda muzyczna *Fryderyk 2008* w kategorii Album roku – muzyka chóralna i oratoryjna). Z zespołem *Ricordanza* nagrała płytę z muzyką Astora Piazzoli. Współpracuje również z innymi orkiestrami: Festival Orchestra Berlin, Barock Orchester Berlin, European Vivaldi Players, European Bach Players, gdzie pełni funkcję zastępcy koncertmistrza i koncertmistrza drugich skrzypiec. Od 2016 roku pracuje również w orkiestrze Filharmonii Częstochowskiej.

W 2013 roku założyła kwartet smyczkowy *Diverso*. W 2017 kwartet nagrał swój debiutancki album z muzyką Karola Szymanowskiego, Andrzeja Panufnika i Grażyny Bacewicz.

Dagmara Swystun koncertuje m.in. w Austrii, Czechach, Danii, Francji, Hiszpanii, Niemczech, Norwegii, Polsce, Rosji, Słowacji, Węgrzech. Gra na skrzypcach włoskiego mistrza z początku XVIII wieku.

Z zespołem *Huberman Piano Trio* pracuje od września 2022 roku.

Siergiej Rysanow - wiolonczela

Ukończył Konserwatorium Muzyczne w Baku (Azerbejdżan) oraz w Moskwie pod kierunkiem słynnej prof. Marii Czajkowskiej. Jest laureatem wielu konkursów o zasięgu międzynarodowym, odbywających się w Rosji i krajach dawnego ZSRR.

Od roku 1991 do dzisiaj jest koncertmistrzem wiolonczel Filharmonii Częstochowskiej. Współpracuje również z wieloma zespołami, takimi jak wrocławski Zespół Solistów *Ricordanza* oraz Kwartet Smyczkowy *Nona*, jest również solistą Orkiestry Opery Barokowej w Berlinie. Dokonał nagrania płyty *20th Century Polish Chamber Music* (*Divine Art*), która otrzymała nominację do Nagrody Muzycznej *Fryderyk 2021* w kategorii Najlepszy album polski zagranicą wraz z Barbarą Karaśkiewicz i Magdaleną Ziarkowską. Występuje regularnie w Polsce i za granicą jako solista recitali oraz koncertów symfonicznych, m.in. w Korei Południowej, Francji, Ukrainie, Niemczech, Azerbejdżanie. Artysta gra na wiolonczeli *Giouita Rodiani Brescia*. W zespole *Huberman Piano Trio* pracuje od samego początku działalności, czyli od 2014 roku.

ACKNOWLEDGEMENTS

Recording engineer: Wojciech Marzec

Editing: Justyna Popiel and Weronika Kwiecińska

Piano tuners:

Damian Maksymiuk (Suites No. 1 and No. 2 for 2 pianos)

Paweł Kochanek (Trio elegiaque, Elegy, Vocalise)

Booklet content: Beata Młynarczyk

Photos (booklet, cover): Tomasz Ziober Photography

Cover and booklet design: James Cardell-Oliver, Divine Art

Places and dates:

Suites for 2 pianos: Academy of Music in Łódź/Poland, concert hall, Boesendorfer and Steinway & Sons, September 14-15, 2022

Works for trio: State Philharmony in Częstochowa/Poland, concert hall, Steinway&Sons, November 28-29, 2022

Special thanks to Professor Maciej Zagórski, the Head of the Department of Music in the Jan Długosz University in Częstochowa, for supporting the whole project.

The artists would also like to thank Mr. Adam Klocek, the director of the Bronisław Huberman Philharmony in Częstochowa, for the access to the concert hall during recording.

All tracks Public Domain

All images, texts and graphic devices are copyright.

All rights reserved

© / © 2023 Divine Art Ltd (Diversions LLC in USA/Canada)

WARNING: Copyright subsists in all recordings issued under this label. Any unauthorised broadcasting, public performance, copying or re-recording thereof in any manner whatsoever will constitute an infringement of such copyright. In the United Kingdom, licences for the use of recordings for public performance may be obtained from Phonographic Performance Ltd, 1, Upper James Street, London, W1R 3HG.

More great recordings from Divine Art

20th Century Polish Chamber Music

Huberman Duo, Huberman Piano Trio

Three works by Polish composers of great stature.

"Three outstanding performers tackling three fine works, and a real opportunity to hear these pieces played to the highest standard."

— MusicWeb International

DDA 25206

Roman Statkowski: Piano Music

Barbara Karaśkiewicz

One of the most brilliant successors to the Romantic genres.

"...music of extreme sensitivity that is written beautifully for the piano."

— Expedition Audio

DDA 25129

Karol Szymanowski: Piano Music

Barbara Karaśkiewicz

Piano works by one of Poland's most important composers..

"Here is yet another great recital, a superb sampling. The plush fullness of the sound is an added attraction."

— American Record Guide

DDA 25151

DIVINE ART RECORDINGS GROUP

Over 650 titles, with full track details, reviews, artist profiles and audio samples, can be browsed on our website. Available at any good dealer or direct from our online store in CD, 24-bit HD, FLAC and MP3 digital download formats.

Divine Art Ltd. email: sales@divineartrecords.com

www.divineartrecords.com

find us on facebook, youtube and twitter

ddx 21101
divine art

LC 12671

0809730110122